

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος "Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007 - 2013"

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007 - 2013

"ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗΣ"

Ποιότητα - Ανταγωνιστικότητα - Αετιφορία

ΜΕΛΕΤΗ

**ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΥΨΟΥΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
ΣΤΙΣ ΟΡΕΙΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ**

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 31
ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) αριθ. 1305/2013**

για την προετοιμασία του Προγράμματος
«Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014 – 2020»

Οκτώβριος 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.0 ΣΚΟΠΟΣ, ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	3
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	3
1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	3
2.0 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ- ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΥΨΟΥΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	4
2.1 ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	4
2.2 ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΥΨΟΥΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ	12
2.3 ΌΡΙΑ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΣΕ ΟΡΕΙΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	14

1.0 Σκοπός, Αντικείμενο και μεθοδολογία εκπόνησης της μελέτης

1.1 Σκοπός της μελέτης

Σκοπός της μελέτης είναι η εφαρμογή του άρθρου 31 του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1305/2013 στις ορεινές περιοχές για την προετοιμασία του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014 – 2020».

Σύμφωνα με τον κανονισμό αυτό χορηγούνται ενισχύσεις στους γεωργούς των ορεινών περιοχών ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης, προκειμένου να αποζημιωθούν οι γεωργοί για το σύνολο των πρόσθετων δαπανών και την απώλεια εισοδήματος που σχετίζονται με τα μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής στην περιοχή.

1.2 Αντικείμενο της μελέτης

Αντικείμενο της μελέτης είναι ο εκ των προτέρων, βάση επαληθεύσιμης μεθοδολογίας επαρκής και ακριβής υπολογισμός και η τεκμηρίωση των πρόσθετων δαπανών και της απώλειας εισοδήματος που συνεπάγεται η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας σε ορεινές περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα και ενισχύονται με βάση το **άρθρο 31 του κανονισμού 9ΕΕ) αριθ. 1305/2013** για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Άρθρο 31

Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα

Οι ενισχύσεις στους γεωργούς των ορεινών περιοχών χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης, προκειμένου να αποζημιωθούν οι γεωργοί για το σύνολο των προσθέτων δαπανών και την απώλεια εισοδήματος που σχετίζονται με τα μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής στη σχετική περιοχή.

Οι πρόσθετες δαπάνες και η απώλεια εισοδήματος υπολογίζονται σε σύγκριση με περιοχές που δεν πλήττονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, λαμβάνοντας υπόψη τις ενισχύσεις σύμφωνα με το κεφάλαιο 3 του τίτλου ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013ΕΛ το οποίο κεφάλαιο παρουσιάζεται στη συνέχεια.

2.0 Μεθοδολογία εκπόνησης της μελέτης- Εκτίμηση ύψους ενίσχυσης

2.1 Γενική προσέγγιση

Αναφορικά με το ύψος ενίσχυσης ο Καν (ΕΕ) 1305/2013 προβλέπει (άρθρο 31):

«1. Οι ενισχύσεις στους γεωργούς των ορεινών περιοχών και άλλων περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης, προκειμένου να αποζημιωθούν οι γεωργοί για το σύνολο των προσθέτων δαπανών και την απώλεια εισοδήματος που σχετίζονται με τα μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής στη σχετική περιοχή.

Οι πρόσθετες δαπάνες και η απώλεια εισοδήματος υπολογίζονται σε σύγκριση με περιοχές που δεν πλήττονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, λαμβάνοντας υπόψη τις ενισχύσεις σύμφωνα με το κεφάλαιο 3 του τίτλου III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

Κατά τον υπολογισμό των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, τα κράτη μέλη μπορούν, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, να διαφοροποιούν το επίπεδο ενίσχυσης, λαμβάνοντας υπόψη:

- τη σοβαρότητα των μόνιμων φυσικών μειονεκτημάτων που επηρεάζουν τη γεωργική δραστηριότητα·
- το σύστημα καλλιέργειας.

3. Οι ενισχύσεις καθορίζονται μεταξύ του κατώτατου και του ανώτατου ποσού που προβλέπονται στο παράρτημα II. Οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να αυξηθούν σε δεόντως τεκμηριωμένες περιπτώσεις, λαμβανομένων υπόψη ειδικών συνθηκών, οι οποίες πρέπει να αιτιολογούνται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

4. Τα κράτη μέλη προβλέπουν την προοδευτική μείωση των ενισχύσεων όταν υπερβαίνουν ένα όριο έκτασης ανά εκμετάλλευση, το οποίο καθορίζεται στο πρόγραμμα, εκτός εάν η χορήγηση καλύπτει μόνο την ελάχιστη ενίσχυση ανά εκτάριο ετησίως [...].».

Συνοψίζοντας:

- η ενίσχυση χορηγείται για αντιστάθμιση διαφυγόντος εισοδήματος ή πρόσθετου κόστους·
- το ύψος ενίσχυσης υπολογίζεται σε σύγκριση με περιοχές που δεν πλήττονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα·

- το ύψος ενίσχυσης μπορεί να διαφοροποιείται λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των μόνιμων φυσικών μειονεκτημάτων που επηρεάζουν τη γεωργική δραστηριότητα ή το σύστημα καλλιέργειας·
- το ύψος ενίσχυσης μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 25 €/ha και 250 €/ha για τις μειονεκτικές ή 450 €/ha για τις ορεινές·
- Το ύψος ενίσχυσης θα πρέπει να μειώνεται προοδευτικά πάνω από ένα όριο έκτασης ανά εκμετάλλευση και επιπλέον, σύμφωνα με το measure fiche, «*the specific approach to apply degressivity chosen by Member States must be duly justified and backed by evidence. The thresholds should be set in a way that overcompensation is prevented*».

Για να είναι δυνατή η εκτίμηση του ύψους ενίσχυσης, του αν και κατά πόσο θα διαφοροποιείται το ύψος ενίσχυσης και τα κατώφλια προοδευτικής μείωσης θα πρέπει να καθοριστεί σαφώς το προς αντιστάθμιση αντικείμενο, δηλαδή οι πηγές των διαφορών μεταξύ των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών σε σχέση με τις περιοχές στις οποίες η γεωργική δραστηριότητα δεν υπόκειται σε φυσικούς περιορισμούς ή ειδικές συνθήκες.

Πηγή όλων των δεδομένων της ανάλυσης αποτελεί η βάση δεδομένων του FADN (http://ec.europa.eu/agriculture/ricaprod/database/database_en.cfm) και τα στοιχεία που παρουσιάζονται αποτελούν μέσους όρους της τριετίας 2010 - 2012.

Πλαίσιο 1. Τα χαρακτηριστικά της τυπικής εκμετάλλευσης του FADN

Τα δεδομένα του FADN επιτρέπουν τη σύγκριση μιας τυπικής εκμετάλλευσης μεταξύ ορεινών, μειονεκτικών και non-lfa περιοχών. Αυτή η τυπική εκμετάλλευση έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά, αναφορικά με τα στοιχεία που συνθέτουν το εισόδημα:

- είναι ένα μείγμα φυτικής, ζωικής και άλλης παραγωγής·
- από πλευράς φυτικής παραγωγής, περιλαμβάνει cereals, energy crops, vegetables and flowers, vineyards, olive grooves, orchards, other permanent crops, forage crops και other field crops (πρωτεϊνούχες καλλιέργειες, πατάτες, ζαχαρότευτλα, ελαιούχους σπόρους και βιομηχανικά φυτά). Για κάθε είδος περιλαμβάνει έκταση (ha) και αξία παραγωγής (€). Το άθροισμα των εκτάσεων ισούται με τη συνολική έκταση της τυπικής εκμετάλλευσης και το άθροισμα της αξία παραγωγής ισούται με τη συνολική αξία της φυτικής παραγωγής της τυπικής εκμετάλλευσης·
- από πλευράς ζωικής παραγωγής, περιλαμβάνει dairy cows, other cattle, sheeps and goats, pigs, poultry. Για κάθε είδος περιλαμβάνει ζωικές μονάδες (LU) και αξία παραγωγής (€). Το άθροισμα των ζωικών μονάδων ισούται με τις συνολικές ζωικές μονάδες της τυπικής εκμετάλλευσης και το άθροισμα της αξία παραγωγής ισούται με τη συνολική αξία της ζωικής παραγωγής της τυπικής εκμετάλλευσης·

- τα ειδικά κόστη της εκμετάλλευσης διαχωρίζονται σε αυτά που σχετίζονται με τη φυτική (σπόροι και φυτά, λιπάσματα, φυτοπροστατευτικά, άλλα ειδικά κόστη φυτικής) και σε αυτά που σχετίζονται με τη ζωική παραγωγή (ζωοτροφές για βόσκοντα ζώα, ζωοτροφές για χοίρους και πουλερικά άλλα ειδικά κόστη ζωικής).
- τα γενικά κόστη (συντήρηση μηχανημάτων και κτιρίων, ενέργεια, contract work και λοιπά γενικά κόστη) δεν διαχωρίζονται ανά παραγωγική κατεύθυνση και είναι ενιαία για όλη την τυπική εκμετάλλευση.
- οι αποσβέσεις και οι αποζημιώσεις εξωτερικών συντελεστών (μισθοί, ενοίκια, τόκοι) δεν διαχωρίζονται ανά παραγωγική κατεύθυνση και είναι ενιαία για όλη την τυπική εκμετάλλευση.

Με βάση αυτή την τυπική εκμετάλλευση γίνεται μια προσπάθεια ανάλυσης των διαφορών μεταξύ ορεινών και non-Ifa περιοχών

Κατ' αρχήν για να εξεταστούν οι πηγές των διαφορών θα πρέπει να εξετασθούν οι παράγοντες που συνθέτουν το ΚΓΕ.

Το ΚΓΕ προκύπτει από την παρακάτω εξίσωση:

$$ΚΓΕ = TO - IC - De - TEF + ST_i + ST_c$$

όπου: *TO*: η συνολική αξία της παραγωγής (total output).

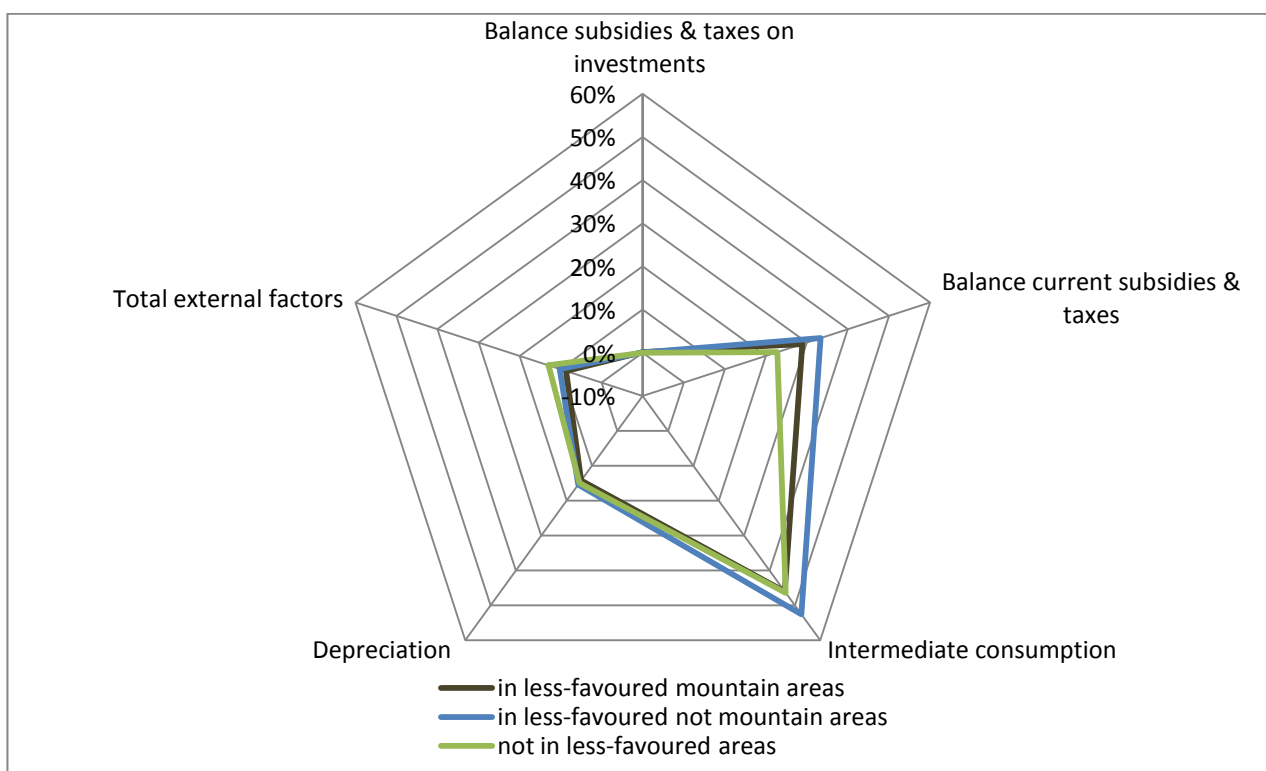
- *IC*: η ενδιάμεση κατανάλωση (intermediate consumption).
- *De*: οι αποσβέσεις (depreciation).
- *TEF*: το κόστος των παραγωγικών συντελεστών (total external factors).
- *ST_i*: το ισοζύγιο επιδοτήσεων και φόρων επί των επενδύσεων (balance subsidies and taxes on investment).
- *ST_c*: το ισοζύγιο επιδοτήσεων και φόρων επί των επενδύσεων (balance current subsidies and taxes).

Στο προσδιορισμό των πηγών των διαφορών μεταξύ των περιοχών προτείνεται να μην ληφθούν υπόψη οι επιδοτήσεις, τόσο επειδή δεν σχετίζονται με τις παραγωγικές δυνατότητες ή τα κόστη παραγωγής όσο και επειδή μπορεί να στρεβλώνουν τις διαφορές καθώς σε αυτές, και συγκεκριμένα στις *ST_c*, περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο της εξισωτικής αποζημίωσης. Επομένως οι διαφορές θα πρέπει να αναζητηθούν μεταξύ total output, intermediate consumption, depreciation και total external factors. Τα εν λόγω μεγέθη παρουσιάζονται για κάθε περιοχή στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1. Μεγέθη που συνθέτουν το Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα (εκτός επιδοτήσεων)

	Total output per hectare	Intermediate consumption per hectare	Depreciation per hectare	Total external factors per hectare
in less-favoured mountain areas	2.404	1.107	343	208
in less-favoured not mountain areas	2.280	1.199	352	233
not in less-favoured areas	3.230	1.498	482	418

Δεδομένων των σημαντικών διαφορών στην αξία παραγωγής μεταξύ των περιοχών, παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα το ποσοστό των μεγεθών που συνθέτουν το καθαρό γεωργικό εισόδημα επί του total output, ώστε να εντοπιστούν διαφορές στο κόστος.

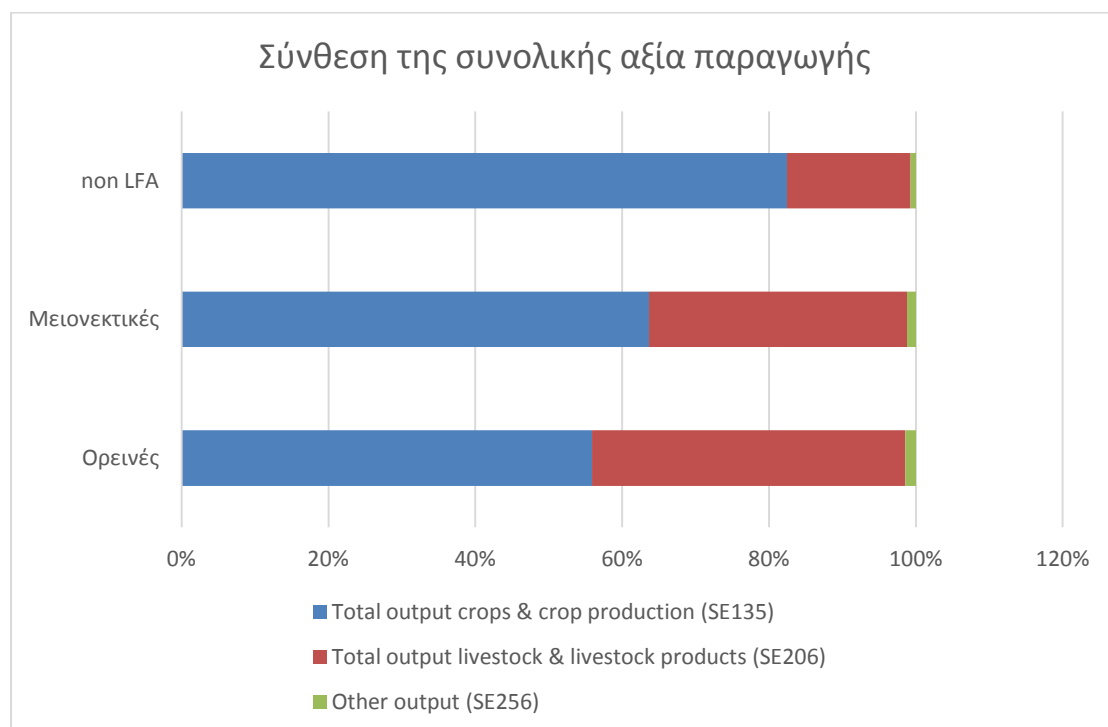
Διάγραμμα 1. Ποσοστό μεγεθών που συνθέτουν το καθαρό γεωργικό εισόδημα επί της αξίας παραγωγής.

Παρατηρείται ότι:

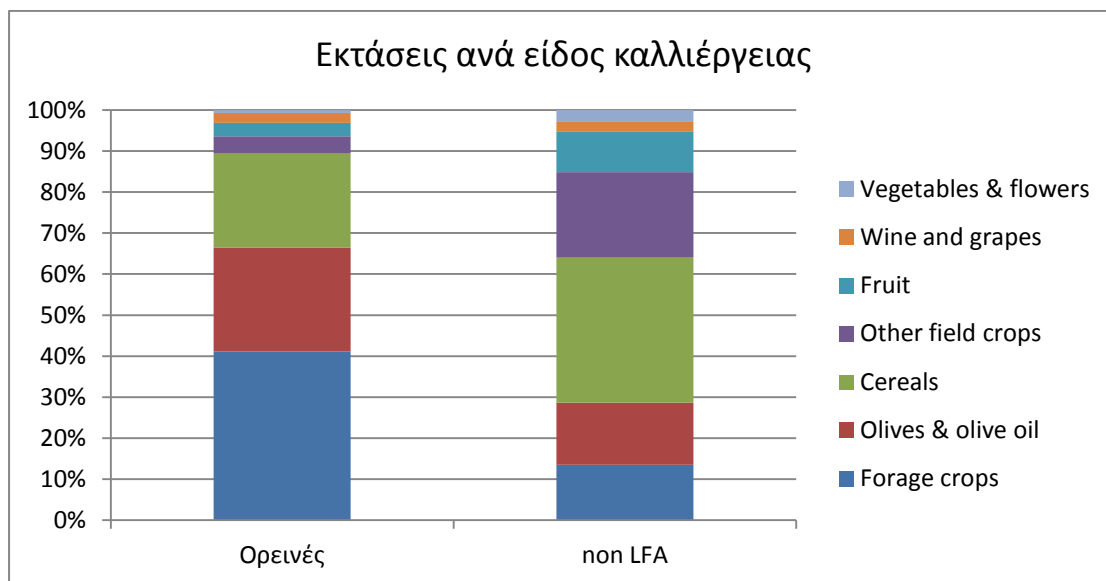
- μεταξύ ορεινών και non-lfa δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές σε κανένα από τα μεγέθη,
- μεταξύ μειονεκτικών και non-lfa υπάρχει κάποια διαφορά στα μεταβλητά κόστη παραγωγής (intermediate consumption).

Για τις ορεινές περιοχές η πηγή διαφοράς είναι η διαφορετική αξία παραγωγής ανά εκτάριο. Για να εξεταστεί περαιτέρω αυτή η διαφορά, ως κάνουμε μια προσπάθεια να περιγράψουμε την τυπική εκμετάλλευση στις ορεινές και στις non-lfa περιοχές.

Η σύνθεση της συνολικής αξίας παραγωγής παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Είναι φανερό ότι η ζωική παραγωγή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις ορεινές περιοχές, αποτελώντας σχεδόν το 50% της αξίας παραγωγής της τυπικής ορεινής εκμετάλλευσης. Από πλευράς έκτασης, η διάρθρωση παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Στις ορεινές περιοχές οι βοσκότοποι και οι ελαιώνες καταλαμβάνουν περίπου 65% της συνολικής έκτασης της τυπικής εκμετάλλευσης, ενώ μαζί με τα σιτηρά αγγίζουν το 90%.

Στις non-lfa περιοχές οι βοσκότοποι και οι ελαιώνες φτάνουν περίπου στο 30%, ενώ το σημαντικότερο κομμάτι καταλαμβάνουν τα σιτηρά (περίπου 35%), ακολουθούμενα από άλλες εκτατικές καλλιέργειες (περίπου 20%, στις οποίες περιλαμβάνονται τα βιομηχανικά φυτά) και φρούτα (περίπου 10%).

Η αξία παραγωγής ανά είδος καλλιέργειας για τη φυτική παραγωγή παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2. Διαφορές στην αξία φυτικής παραγωγής μεταξύ ορεινών και non-lfa περιοχών

	Ορεινές €/ha	% έκτασης επί της συνολικής UAA	non lfa €/ha	% έκτασης επί της συνολικής UAA	Διαφορά non lfa – ορεινές €/ha
Cereals	695	21%	1.307	34%	611
Vegetables & flowers	26.063	1%	19.403	3%	-6.660
Wine and grapes	5.877	2%	5.739	3%	-138
Olives & olive oil	1.710	24%	2.042	15%	332
Forage crops	278	39%	1.101	13%	823
Fruit	6.334	3%	7.438	9%	1.103
Other field crops	4.236	4%	1.894	20%	-2.342

Παρατηρείται ότι υπάρχουν είδη καλλιεργειών στα οποία η αξία παραγωγής ανά εκτάριο στις ορεινές περιοχές είναι μεγαλύτερη από τις non-lfa. Όμως, οι καλλιεργούμενες εκτάσεις που αντιστοιχούν σε αυτά τα είδη είναι ελάχιστες και δεν ξεπερνούν το 8% της συνολικής Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Έκτασης.

Ουσιαστικά, οι διαφορές εντοπίζονται στις καλλιέργειες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό των ορεινών περιοχών, δηλαδή στα σιτηρά, τους ελαιώνες και τους βοσκότοπους¹. Η διόρθωση της τυπικής εκμετάλλευσης ως προς τη ζωική παραγωγή παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 3. Αριθμός ζωικών μονάδων (MMZ) ανά είδος και συνολικά και πυκνότητα ζωικού κεφαλαίου (stocking density) για κάθε περιοχή

	Ορεινές	non-lfa
Dairy cows (SE085)	0,12	0,16
Other cattle (SE090)	2,40	0,31
Sheep and goats (SE095)	7,88	1,69
Total livestock units (SE080)	11,26	2,43
Stocking density (SE120)	2,03	2,95

Παρόλο που η ποσοστιαία αναλογία κάθε είδους ζωικού κεφαλαίου ως προς το σύνολο είναι παρόμοια μεταξύ των περιοχών, η τυπική εκμετάλλευση στις ορεινές περιοχές περιλαμβάνει πολύ περισσότερες ζωικές μονάδες, κυρίως σε αίγες και πρόβατα, που εκτρέφονται εκτατικά (stocking density στις ορεινές περίπου 2/3 των non-lfa).

Η εκτατικότητα και η χαμηλή παραγωγική αξία των βοσκοτόπων της τυπικής ορεινής εκμετάλλευσης φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα που περιγράφει τη διόρθωση της αξίας παραγωγής

Πίνακας 4. Αξία παραγωγής ανά είδος και συνολικά για κάθε περιοχή

	Ορεινές	non-lfa
Cows' milk & milk products (SE216)	269	328
Beef and veal (SE220)	855	128
Sheep and goats (SE230)	2.817	633
Ewes' and goats' milk (SE245)	4.735	1.463
Total output livestock & livestock products (SE206)	9.701	4.102
Total output livestock & livestock products / LU (€/LU)	861,32	1.690,52

¹ Στην κατηγορία *forage crops* περιλαμβάνονται: *Fodder roots and brassicas (mangolds, etc.), other fodder plants, temporary grass, meadows and permanent pastures and rough grazing.*

Τέλος, για να εντοπιστεί πως επηρεάζεται η αξία παραγωγής από τη έκταση της εκμετάλλευσης, υπολογίστηκε η ελαστικότητα της αξίας παραγωγής σε σχέση με την έκταση της εκμετάλλευσης καθώς και η ελαστικότητα του κόστους παραγωγής ανά εκτάριο σε σχέση με την αξία παραγωγής ανά εκτάριο. Δυστυχώς, στη βάση δεδομένων του FADN, δεν υπάρχει ανάλυση ανά κατηγορία οικονομικού μεγέθους ξεχωριστά για τις ορεινές, μειονεκτικές και άλλες περιοχές και επομένως χρησιμοποιούμε τα στοιχεία που αφορούν το σύνολο της χώρας. Τα δεδομένα παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 5. Ελαστικότητα της αξίας παραγωγής σε σχέση με την έκταση της εκμετάλλευσης

	Total Utilised Agricultural Area	Total output	% dif total output	% dif UAA	elasticity
(1) 2 000 - < 8 000 EUR	4,07	9.482			
(2) 8 000 - < 25 000 EUR	8,56	21.003	122%	110%	1,10
(3) 25 000 - < 50 000 EUR	18,68	46.514	121%	118%	1,03
(4) 50 000 - < 100 000 EUR	25,99	79.188	70%	39%	1,79
(5) 100 000 - < 500 000 EUR	29,17	144.265	82%	12%	6,72

	Total Costs (€/ha)	Total Output (€/ha)	%dif total output	%dif total cost	elasticity
(1) 2 000 - < 8 000 EUR	2.328	1.719			
(2) 8 000 - < 25 000 EUR	2.453	1.768	5%	3%	0,53
(3) 25 000 - < 50 000 EUR	2.490	1.860	2%	5%	3,37
(4) 50 000 - < 100 000 EUR	3.047	2.394	22%	29%	1,29
(5) 100 000 - < 500 000 EUR	4.946	3.875	62%	62%	0,99

Με βάση το σύνολο των στοιχείων που παρουσιάστηκαν παρουσιάζεται το παρακάτω πλαίσιο σχετικά με τις διαφορές μεταξύ ορεινών και non-lfa, που:

Πλαίσιο 2. Οι διαφορές μεταξύ ορεινών και non-lfa περιοχών

Οι ορεινές περιοχές παρουσιάζουν σημαντική υστέρηση στο Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα ανά εκτάριο σε σχέση με τις περιοχές στις οποίες η γεωργία ασκείται με ευνοϊκότερες συνθήκες.

Η υστέρηση αυτή δεν οφείλεται, ουσιαστικά, στο διαφορετικό κόστος παραγωγής (ενδιάμεση κατανάλωση, αποσβέσεις και αποζημιώσεις παραγωγικών συντελεστών), αλλά εδράζεται σχεδόν ολοκληρωτικά στις διαφορετικές, ανά εκτάριο, παραγωγικές δυνατότητες μεταξύ των περιοχών. Οι διαφορές αυτές οφείλονται στο γεγονός ότι στις ορεινές περιοχές κυριαρχούν, λόγω των φυσικών συνθηκών, οι ξηρικές καλλιέργειες σιτηρών, οι χαμηλής

παραγωγικής αξίας ελαιώνες και οι άγονοι βοσκότοποι στους οποίους βόσκουν, εκτατικά, κυρίως αίγες και πρόβατα.

Προκειμένου να αποτραπεί η εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας στις ορεινές περιοχές, η διαφορά εισοδήματος μεταξύ των παραγωγών θα πρέπει να αντισταθμίζεται.

Παρόλα αυτά, η αξία παραγωγής φαίνεται να επηρεάζεται σημαντικά από την έκταση της εκμετάλλευσης όταν η τελευταία ξεπερνά τα 20 εκτάρια και αρχίζει να κινείται εκθετικά πάνω από τα 30 εκτάρια ενώ αντίθετα το κόστος παραγωγής ανά εκτάριο μειώνεται σημαντικά όσο αυξάνεται η αξία παραγωγής ανά εκτάριο, δημιουργώντας συνθήκες υπεραντιστάθμισης.

2.2 Διαφοροποίηση του ύψους ενίσχυσης ανάλογα με τα συστήματα καλλιέργειας

Με βάση την ανάλυση που περιγράφεται στο Πλαίσιο 2, τα διαφορετικά συστήματα καλλιέργειών με βάση τα οποία θα διαφοροποιείται το ύψος ενίσχυσης θα μπορούσαν να είναι τα σιτηρά, οι ελαιώνες και οι βοσκότοποι, τα οποία παρουσιάζουν σημαντική υστέρηση στην αξία παραγωγής σε σχέση με τις non-Ifa περιοχές.

Για κάθε περιοχή θα πρέπει να υπολογιστεί το μέρος της αξίας παραγωγής που απομένει στη μέση εκμετάλλευση αν αφαιρεθούν η ενδιάμεση κατανάλωση, οι αποσβέσεις και οι αποζημιώσεις των παραγωγικών συντελεστών. Η διαφορά του μέρους αυτού μεταξύ των περιοχών αποτελεί το προς αντιστάθμιση αντικείμενο.

Ιδανικά, για τον εκτίμηση του ύψους ενίσχυσης, που απαιτείται για την αντιστάθμιση, θα έπρεπε να υπολογιστεί ξεχωριστά για τα σιτηρά, τους ελαιώνες και τη ζωική παραγωγή, η αξία παραγωγής και οι συνολικές εισροές (ενδιάμεση κατανάλωση, αποσβέσεις και αποζημιώσεις παραγωγικών συντελεστών) ανά περιοχή. Όπως περιγράφεται στο Πλαίσιο 1 ανωτέρω, τα δεδομένα του FADN δεν διακρίνουν τις εισροές ανά σύστημα καλλιέργειας. Οι μόνες διακρίσεις αφορούν:

- την αξία παραγωγής, που διακρίνεται ανά είδος καλλιέργειας
- τα ειδικά κόστη (το μέρος της ενδιάμεσης κατανάλωσης εκτός των γενικών εξόδων), που διακρίνονται μεταξύ φυτικής και ζωικής παραγωγής.

Συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί το ιδανικό σενάριο. Αυτά που μπορούν να πραγματοποιηθούν είναι:

- η εκτίμηση, ανά περιοχή, ξεχωριστά για τα σιτηρά και τους ελαιώνες και τη ζωική παραγωγή, της αξίας παραγωγής ανά εκτάριο ή ανά ζωική μονάδα αντίστοιχα.

- η εκτίμηση, ανά περιοχή, ξεχωριστά για τη φυτική και τη ζωική παραγωγή της ανά εκτάριο ή ζωική μονάδα διαφοράς μεταξύ αξίας παραγωγής και ειδικού κόστους ·
- η εκτίμηση, ανά περιοχή, της διαφοράς στο Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα, χωρίς διάκριση ανά είδος καλλιέργειας ή παραγωγική κατεύθυνση.

Στους ακόλουθους πίνακες παρουσιάζονται τα τρία αυτά σενάρια.

Πίνακας 6. Διαφορές στην αξία παραγωγής

	Total output per ha			Total output per LU		
	Ορεινές	non lfa	Διαφορές	Ορεινές	non lfa	Διαφορές
Cereals	695,39	1.306,58	611,19	-	-	-
Olives & olive oil	1.710,10	2.042,47	332,37	-	-	-
Livestock	-	-	-	826,66	1545,83	719,17

Πίνακας 7. Διαφορές στην αξία παραγωγής μείον τα ειδικά κόστη

	Ορεινές			non-lfa			Διαφορά ορεινών - non lfa
	Total output	Specific costs	Διαφορά παραγωγής - κόστους	Total output	Specific costs	Διαφορά παραγωγής - κόστους	
Crops (€/ha)	1.428,97	259,33	1.169,64	2.752,63	585,44	2.167,19	997,55
Livestock (€/LU)	826,66	425,13	401,53	1.545,83	867,18	678,66	277,13

Πίνακας 8. Διαφορές στο Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα της τυπικής εκμετάλλευσης κάθε περιοχής

	Αξία παραγωγής	Ενδιάμεση κατανάλωση	Ισοζύγιο επιδοτήσεων και φόρων	Αποσβέσεις	Εξωτερικοί συντελεστές	Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα
Ορεινές (€/ha)	2.404	1.107	698	343	208	1.444
non – lfa (€/ha)	3.230	1.498	737	482	418	1.569
Διαφορά ορεινών - non lfa (€/ha)	826	391	39	139	210	125

Τα τρία παραπάνω σενάρια παρουσιάζουν μεθοδολογική συνέπεια καθώς οι εκτιμήσεις γίνονται στο επίπεδο που επιτρέπουν κάθε φορά τα δεδομένα.

Όμως, επειδή, όπως προαναφέρθηκε, τα δεδομένα του FADN περιγράφουν μια τυπική εκμετάλλευσης, θεωρούμε ότι το ασφαλέστερο σενάριο είναι αυτό που εξετάζει συνολικά την τυπική εκμετάλλευση σε κάθε περιοχή, όπως φαίνεται στον Πίνακα 8.

Επομένως, το ύψος ενίσχυσης για τις ορεινές περιοχές θα πρέπει να διαμορφωθεί στα **125 ευρώ ανά εκτάριο**.

2.3 Όρια προοδευτικής μείωσης ενισχύσεων σε ορεινές περιοχές

Από τον Πίνακα 5 φαίνεται ότι η αξία παραγωγής αρχίζει να επηρεάζεται σημαντικά από την έκταση μετά τα 20 ha και συνεπώς θα μπορούσε να οριστεί μια προοδευτική μείωση ως εξής:

Πίνακας 9. Όρια προοδευτικής μείωσης ύψους ενίσχυσης

Έκταση εκμετάλλευσης (ha)	% ύψους ενίσχυσης
0 – 20	100
20 – 25	80
25 – 30	50
Άνω των 30	0

Το πλήθος εκμεταλλεύσεων που αντιστοιχεί σε κάθε κατηγορία παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

